„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka poslje podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za seljake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Za inozemstvo plaća se posebice poštarina.

Nijedna uplata ne vriedi ako nije učinjena izravno upravi lista.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 12 fil. po redku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se neprimaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 18. Volosko-Opatija, u četvrtak 5. maja 1904. God. IV.

Dojdući broj „Narodnog lista" izaći će radi blagdana Uzasašća mjesto u četvrtak u sriedu, dne 11. t. meseca.

Dva smrtna greha va našem narodnem živote.

Velika je moć organizacije. Ona je potrebna obitelji, družtvu, potrebna je selu, mestu, gradu, zemlje, države, potrebna je vojske i na kraju i na moru. Pomislimo vojsku, ka ne bi nad sobom imela ni jednega, nego bi išla kuda bi ju noge nosile i radila onako kako bi svakemu pojedinemu vojniku ale oficijalu va glavu skočilo. Ča bi bilo s takove vojske? Uzmimo vojsku na moru. Tu je admiral, ki dava zapovedi celoj flote. Pomislimo, da bi svaki zapovednik od svakega pojedinega broda, od karocadi, korveti ale torpedinieri otel delat svojom glavom, mimo zapovedi vrhovnega zapovednika. Ale pak da bi svaki sotouficial ale pak svaki soldat onako vladal, kako bi sve to on otel. Do česa bi prišlo s takovom armadom? Sama bi se uništila. Gdje je družtvo, tu je potrebna disciplina, organizacija, tako da gdje ima puno glava, da je jedna sama duša. Samo tako more se poć jednim pravim putem — samo tako će se doć do pravega kraja, do željenega cilja. Drugačeje pak, kada svaki hoće da gre svojim putem, do cilja se teško dohodi, zač taj drugi put je kriv — a krivi su puti većputi i pogibeljni, a svakako vavek najdalji, tako da se po njimi pride kraju ili nikada ili pak jako kasno.

Takove se žalostne posljedice opažaju i va našem političkem življenju. Hodite, va ko mesto ćete, svuda ćete nać ljudi, keh je Bog nadaril boljim umom i razumom. Takovi ljudi misle često razborito i pametno, njim dolaze drugi, slabiji, na savjet, na poduku — i va najviše slučaji njihova i valja.

Va prvi mak će svaki prosudit: Aha! to su fanjski ljudi, to su steni, na keh će se moć gradit zgrada narodne buduće sreće. Oni, ti ljudi, jer pametni, bit će izgledom drugim, slabijim, oni, ti pametni izabranici bit će kako i oni zapovedniki torpediniera vavek pripravni na navalu, ale vavek pod zapoved viših, boljih, učenijih. Nego na našu žalost i na veliku nesreću celega našega naroda temu nije tako. Puli nas vam to gre od prilike ovako: Čovek običan, bez posebnih, većih študija, ali sa zdravom glavom i bistrim okom stupi va narodnu borbu. Tu se on ili sa svojom živom besedom, ili šegavinom ili čim drugim odlikuje nad mnoge druge svoje sumješćane. Svi gledaju va njega kako va čoveka, na kega se moreš pouzdat va potrebe i zanest se. Takovega se čoveka obično pohvali javno va kakovem razgovore, a kadgod dojde njegovo ime i va novine. Tako vam on dojde do štovanja i do glasa mej svojemi ljudi, ki va njega gledaju s ljubavi i s puno ufanja.

Nego sada dojde crv, ki će počet grizt lepo stablo uspjeha. Grizt će ga, dok ga posvema ne izgrize. To vam je zavist — prokleta nenavidnost. I drugi bi otel bit kako on, a ako pak ne more bit kako on, zač nima za to sposobnosti, onputa vam je on jadan na sebe i na celi svet a najviše na onega, čigova slava mu ne da mira ni pokoja. Tu je razlog velikim svadjam, tu je seme divljemu i zloradému neprijateljstvu — srčbi, mržnji i. t. d. A ki od tega trpi? Narodna stvar, narodni napredak, naše blagostanje u više slučajeva i narodni obstanak. Naravno, jer se medjusobnemi svadjami troše narodne sile, slabe se i razdvajaju. Na to pride neprijatelj i sveta stvar, za ku su se borila tolika i tolika pokolenja, na jedan put zgine i propade.

Ali ima i drugi jedan smrtni greh, a taj je — oholija. Čovek, o kem smo prije govorili, da ima neč više va glave nego drugi, njegovi najbliži, kada vidi, da je prišal do nekakovega glasa, (kada god i nezasluženega) onputa vam se on malo po malo vas promeni. Va glavu mu pride nekakov crv od proklete oholije, ka ga zjida i ne da mu mira. Mesto, da ostane svojem ljudem dobar prijatelj, svjetovatelj i drug, on se na jedan put zoholi i počne sveh i svakega gledat z visokega — i već se ne more s njim živet. Pohvale i priznanja su ga smutile, zaslepile, znemile i on ne zna već ča dela i Bože sačuvaj, da mu jednu prigovoriš, da mu jednu prebiješ. Skočit će kako mačka i kako zmija će zasut va te svoj otrov. On već ni vredan zmerit, koliko zna, on misli, da je sve znanje pozobal — on se prti i onamo, kade ne bi smel, hoće da bude veći nego je, slavniji i uvaženiji nego mu to more bit — z jednom besedom, kako da se je sam nečisti va njega zatukal.

Takoveh ljudi ćete nać va svakem večem ili manjem meste. Oni su pravi otrov, prava kuga za družtveni život i od sto slučaja devedeset i devet puti su krivi, da narod ne samo ne napreduje, već da i nazaduje.

Leka ima i za jedan i drugi greh: naime za nenavidnost i za oholiju.

Za nenavidnost: Kad vidite kako se nesposoban ali pun mržnje čovek diže na poštenjaka, ki se va istinu trudi i muči — i to nesebično — oko obćega dobra, stanite valje na put onemu, ki iz jala bi otel stupit na mesto onega dostojnega. To se more postignut na sto načina. Najbolji je onaj, da se s takovem smutljivcem nijedan ne druži i da mu nijedan ne pomaže oko njegovega nepoštenega dela.

Za oholiju: I tu ima leka. Smušenjaku, ki se sam svojom slavom opija, stanite na rep. Pokažite mu zubi, izvrgnite ga ruglu, ostavite ga samega i videt ćete kako će brzo k pameti prit. A ako pak on i ne pride k pameti, bit će to nauk drugim, da se nikad ne zaborave va nenavidnosti ni da se ne ponose va bedastoj svojoj oholije.

Tudje poštuj a svojim se diči...

Malo koji narod na svetu ima takovu slabost, da se tako lahko poprimi tudjih navada i tudjega jezika, kako ju ima naš hrvatski narod. Tomu je puno kriva zanemarena pučka naobrazba i prosvjeta med Hrvati a takodjer i okolnost, da se oni vrlo lahko nauče svaki i najteži tudji jezik. Viečni ratovi i borbe, koje su Hrvati vodili proti raznim svojim neprijateljima navlastito proti Turčinom nisu njim do nedavna dopuštali, da se oni brinu za naobrazbu i prosvjetu puka kako su to mogli učiniti drugi narodi Europe. Ta dokle su drugi narodi mogli ustrajati i polaziti razne škole, Hrvat — čim je mogao sablju pasati — morao je na granici braniti svoju domovinu a po tome i celu Europu od turske poplave. Zato smo mi Hrvati donekle zaostali u prosvjeti pred drugimi narodi, zato nije narodno osvedočenje kod našega puka onako čvrsto kako je kod drugih više prosvjetljenih naroda, koji svoju narodnost poznaju, javno očituju i s njom se ponose. Kod nas je — koliko je to gorko priznati, al se mora — još mnogo prostoga puka hrvatskoga roda i jezika, koji usled pomanjkanja škole nema nikakove naobrazbe, koji radi toga niti nezna kojoj narodnosti pripada. Jeli čudo, da takav puk čim se pomeša s ljudi druge narodnosti, poprimi tudji jezik i tako sebe i svoju djecu odnarodi? I naša politička potištenost i razciepkanost mnogo doprinaša odnarodjenju dobroga diela našega naroda. Nekoji naši ljudi krivo misle, da je lepše, da je finije govoriti tudjim jezikom, da je sramotno priznati se Hrvatom. Kako se varaju! Pošten čovjek neće se nikada sramiti svojih poštenih roditelja, makar oni bili najsiromašniji, najslabiji. Tako se nesmijemo ni mi sramiti našega hrvatskoga jezika i naše hrvatske narodnosti. Naš je jezik prekrasan, kako to priznaju najveći učenjaci svieta i nemamo razloga da se ga sramimo i da ga zapostavljamo tudjemu možda i ružnijemu jeziku. Naša je hrvatska narodnost častna i slavna jerbo Hrvati zauzimlju u svetskoj povjesti radi svoje hrabrosti, vjernosti i ljubavi napram domovini, častno mjesto. Do nedavna sudilo se je krivo o Hrvatih ali u najnovije vreme počeli su svi kulturni narodi sveta upoznavat Hrvate i spoznali su ih vrednimi svojih simpatija. Pred malo vremena je profesor na milanskoj universi gosp. Luigi Pavia držao u Milanu jednu konferenciju o Hrvatih, u kojoj je prisutnim Talijanom raztumačio kako su Hrvati hrabri, napredni, kako se junački bore proti svojim tlačiteljem Madjarom, pak je njegovo predavanje pobudilo u Talijanima velike simpatije za Hrvate. Dokle nas drugi narodi ciene i štuju zašto ćemo mi sami sebe mrziti i zatajivati svoj rod i jezik? To bi bila upravo sramota. Svoj hrvatski jezik, svoju hrvatsku narodnost moramo svom dušom svojom ljubiti, snjimi se dičiti a pod nikoju cienu nesmijemo svoj hrvatski jezik zapostavljati tudjemu. Ove naše rieči morale bi osobito zapamtiti naše žene, koje iz nekakove bedaste oholije vole govoriti tudjim jezikom nego svojim, te neoprostivom lahkoumnošću uzgajaju svoju djecu u tudjem jeziku, odgajajuć tako same narodne izdajice. — Dao Bog, da ove naše iskrene rieči padu na plodno tlo!

Rusko-Japanski rat.

Prišlo je do prve bitke na kraju. Na sjeveru Koreje ima rieka Jalu, ku moraju Japanci pregazit, ako hoće da prodru va Mandžuriju. Kuropatkin ih ni nikada mislel sprečit va tem — on je samo na neka mesta postavil po nekoliko vojniki, ki su imeli branit svoje pozicije dok bi se dalo — a onda povuć se natrag. Svrha dakle tega bila je, da se neprijatelja zabavi i smeta kod iskrcavanja, da se tako Rusi, ki imaju svoju najveću silu va srce Mandžurije, mogu bolje pripravit. Da pak Kuropatkin nije mislel udrit na Japance kod reke Jalu, najbolji su temu dokaz mali odieli vojnika, keh je on razvrstal duž iste rieke.

Na jedan takov odiel namjerila se na kraju prošlega tjedna puno jača japanska vojska. Rusi, ako i mali brojem, su se junački branili i nanesli Japancem puno gubitak. Više dan su Rusi držali svoje pozicije, dobro se branili a za tim — prema zadobivenoj zapovedi — uzmakli nazad. Kod toga su naravno i oni zgubili i vojske i častnika, ali to sve neće imati nikakova upliva za daljnju vojsku. Veće dogodjaje valja čekat onput, kada se sraze obe velike vojske i japanska i Kuropatkinova. Svakako to stoji, da imaju Rusi pred sobom i jakega i dobro uvježbanega neprijatelja, ki se neće dat nadvladat tako lahko. K tomu ne valja zaboravit, da su Japanci doma, a Rusi silno odaljeni od svojih središća. Nego poznavajuć rusko junačtvo, silu i moć, mi smo više nego li sigurni, da će konačna pobjeda bit na strani Ruskoj.

255

Na moru su Rusi va ovo zadnje vreme puno bolje sreče. Vladivostočka flota potopila je ovili dana tri japanska manja parobroda, ki su nosili Japancem hranu. Zatim su potopili veliki japanski parobrod „Čingčia Maru“ od 6000 tonelati. Bil je krcat ugljena i živeža za japansku vojsku. Taj parobrod je va prvi mah zel ruske za japanske brode i dal njim je senjal: Nosim za vas ugljevlja!

Na to mu je ruski brod naložil da stane. Videć to, japanski se je parobrod okrenul, kako da će pobeć Rusom, ali ga Rusi sustaviše. Kad su ruski oficiri pošli nanj, da ga pretraže, našli su na njem nekoliko japonskeh oficiri, keh su odmah Rusi zasužnjili. Zatim su iskali još i dalje — i va jednem zatvorenem meste našli su do 130 vojnika. Pošto se ti vojnici nisu oteli predat, dan je nalog, da se ima parobrod potopit. I doista, Rusi su na parobrod odapeli jedan torpedo i par balot i parobrod je šal na dno.

Isto tako dobre viesti dolaze i od Port-Artura.

Ponedeljak u noć došlo je pred Port-Artur pet torpediniera. Rusi su na njih sasuli vatru, dve potopili a druge prisilili na uzmak. Malo zatim opažene su druge japanske ladje a njima na čelu veliki parobrod, kega su Rusi potopili izvan ulaza u luku. Malo zatim su došla opet dva parobroda, keh su Japanci hteli potopit na ulazu u luku, da ju tako zatvore, ali su ih Rusi prije potopili. Pô ure zatim došla su opet četiri takova parobroda od keh su se dva razletela na ruske mine. Dva su se odmah potopila a dva nekoliko za tem.

Do mala doplovila su opet tri parobroda. Jedan od njih je nabasal na rusku minu, drugi se je razbil o pećinu, a trećega su ruski kanoni hitili na dno.

Tako su Japanci tu izgubili deset velikih parobroda i dve torpediniere.

Bitka još traje.

Najnoviji škandal u Budimpešti.

Neprodje mesec, ja niti jedan dan, da se ne čuje o kakovom velikom škandalu, koji se dogodio budi kadegod va Madjarskoj. Još je va friškoj pameti onaj madjarski učitelj, koji je obezčastil tolike i tolike svoje učenice, još se svi spamećujemo na veliki škandal, kojega je u peštanskom parlamentu počinil grof Szapary sa čifutom Dienes i grofom Khuen-Hedervary. htijuć podkupiti zastupnika Zoltan Pappa. Zadnji tjedan meseca aprila dogodilo se je u Budimpešti ovo: Aleksander Fenyö, glavni urednik i suvlastnik Košutovskoga organa „Egyetertes“ nalazil se je u stubištu palače Clotilde. Tamo je zapazil drobnu kćerčicu jednoga uglednoga gradjana, koja je tamo čekala otca. Prvo nego se je malica niti snašla, skočil je Fenyö na nju i htio ju je silovati. U zadnji hip donesal je sam Bog njezinoga otca, koji je primil Fenyö-a za vrat, dobro ga namlatil i z vritnjaki dopratil do ulice. Ovde ga je dočekala svetina, koja ga je, doznavši za njegov sramotni čin, htela na mestu ubiti. Teškom mukom mogla je policija spasiti Fenyöa od zlostavljanja sa strane svetine, odpeljavši ga kočijom na policiju od kuda bijaše nakon preslušanja pušten na slobodu (!) Još iste večeri imal je Fenyö obraza (e, čifut!) onako ogreben i ranjen doć u reštauraciju Hotela Hungaria od kuda su se udaljili svi gosti čim su njega opazili. Isto mu se dogodilo drugo jutro u Caffe Pannonia. Otac one djevojčice prijavil ga je sudu, te je ovaj odredil uapšenje Aleksandra Fenyö-a. Ovaj je pako poljegao iz Madjarske prije nego su ga mogli uloviti te su ga jedva 28. aprila u Sargaus u Švicarskoj zakvačili. Sada da čujete, ki je ta Fenyö. On je bio prije urednik jednog vladinog lista. Čim se pak doznalo za njegovu prošlost (sada ima 38 let) bil je odpuščen i povukal se je u zabit. Kroz leta i leta zavadjal je drobne djevojčice izpod 14 let ili silom ili darovi, tako da je policija neprestano imala s njim posla. Za svim tim, da su te svinjarije Fenyöa bile poznate ipak je on užival slobodu. Pred nekoliko godina pobegal je sa ženom nekoga bankira Gustava Mahler, oženil ju je radi njezinoga novca, s istim je kupil organ madjarske neodvisne stranke „Egyetertes“, uzel je za suradnike zastupnike Frana Kossuth (sa mesečnom plaćom od 1000 kruna) i Karla Eötvös. Od sada je Fenyö postal svemogući. Svi su mu se klanjali, ministri, zastupniki, literati, sve se je okolo njega vrtilo, kako okolo jednoga vladara. Ali on je ipak nastavil svoj sramotni život. Nasuprot svake djevojačke škole imao je po jednu sobu, kamo je mamil i izmamil mnoge žrtve. Policija je za sve to znala ali močni njegovi prijatelji su sve zabašurili i svejedno se s njim vodili izpod ruke po Pešti i druguda. To more služit baš na diku i čast madjarskomu narodu. I još imaju madjari obraza reć, da zvan Madjarske ni življenja i ako je da ni takovo. Mi bimo radje rekli: Izvan Madjarske ni prasac, ako ih i je, nisu ni izdaleka takovi kakovi su madjarski. Fenyöva žena i kći nalaze se sada u Sanatoriumu Dr. Szegö u Skrbićih. I istarska talijanska stranka ima svojega Fenyö-a.

Naše predplatnike, koji nam još nisu platili lista, molimo da to učine čim prije, da možemo i mi plaćati svoje račune.

Domaće vjesti.

Naše prijatelje i suradnike molimo, da nas u našem težkom podhvatu malo izdašnije podpomažu. Kad se kritizuje, svi govore, svi kritizuju, kad se mora raditi i pomoći svatko se susteže. Zar ćemo tako napried?

Udruga sv. Mihovila u Rubeših priredjuje u nedelju, dne 8. maja o. g. u prostorijama „Narodnogá doma“ u Kastvu, prvu svoju zabavu uz sudjelovanje „Istarske vile“. Početak u 8½ sati na večer. Ulaznina po osobi 1 kruna. Razpored zabave je sliedeći: 1. A Förster: „Planinska“, mužki zbor; 2. M. Grossman: Sa zidina Kastav-grada, vjenac Kastavskih narodnih pjesama, udara tamburaški zbor; 3. I. Muhvić: Jorgovan i slavulj, mješoviti zbor; 4. M. pl. Farkaš: Ples patuljaka, tamburaški zbor; 5. Na policiji, šaloigra u 1 činu. 6. Ples.

Austrijska cenzura. Austrijska cenzura — stara puritanka — rado je sebi prisvajala pravo i visoke čuvarice morala. U to ime ona je kidala, rezala, kljaštrila, plienila sve, što bi moglo štetonosno djelovat na moral u narodu. Njezinu tvrdu šaku osjećali bi osobito pisci knjiga, pa bili oni domaći ili inostrani. Više puta su njezine oštre mjere bile doista na mjestu. Blata ima dosta na svietu, čemu da ga još i knjige rasiplju.

Nego više puta bi ta cenzura i zažmirila jedno oko, a najveć krat bi širom raskolačila obje oči i vidjala zlo, gdje ga nije bilo. A zašto to? Jer se u dotičnoj knjizi ili novini govorilo o nečem, što nije bilo po ćudi ni njoj — ni njezinoj vladi. I plienila, plienila samo da slobodna misao ne dopre u sviet.

Kad se pak radilo o tom, da se medju sviet prospe nešto, od čega bi sveta naša vlada imala svoju korist, u tom bi slučaju cenzura zatvorila jedno a ako bi trebalo i obje oči.

Naša austrijska vlada misli, na priliku, da je njoj u prilog, da Krstić sije razdor medju našim narodom u Istri. Ona, ta slavna vlada računa ovako: Budu li istarski Hrvati složni — mi ćemo imati s njima uviek neprilika. Dok su ti ljudi složni dotle su i jaki — i mi ćemo s njima vladati težko. Razdvojeni te oslabet i mi ćemo s njimi vladati lahko. Dajmo dakle Krstiću pomoćnicu ruku, neka on i dalje širi mržnju mej jednokrvnom braćom.

Samo tako je moguće tumačit onu zaslieplienost naše cenzure, koja pušta, da se Kratićeve gnjusarije i smradarije šire medju narod. Poznamo nekoliko jezika, u rukama smo imali na tisuće i tisuće raznih novina, ali na svoju dušu možemo prisećі, da još nigdje nismo našli onakova blata, kakovega riga u posljednjem svojem libelu ona plaćena talijanska fukara. A sve na veću slavu i diku slavne austrijske cenzure i prečiste, neporočne vlade . . .

Biskup va Lovrane. Lovranski stravederi bi oteli imet za plovana va Lovrane nekega Piraneza, ki da bi predikal i mašil samo talijanski i latinski. Da to dobiju, gledali su, kako bi se prigodom berme polastili biskupu Nagelu. I zaista, nakrcali su vam školu svu zbanderami a na vrateh su digli nekakovu brajdu, za ku je Ferdinando povedal ljudem, da se zove: „arco de trionfo“.

Kako je to bilo prvi put, da su naši stravederi va Lovrane čuli to ime, to nisu ga valje ni zapametili već su ga mešali s drugemi besedami. Ja sam na priliku čul ovaj razgovor mej dvemi Lovrankami:

— Vraze, dove ti va kozi zvelto?

— Nemo, non ti sa, kosa i ge fâ al vescovo.

— A jumane, kosa?

— Un grando lozunić — — .

— A in dove questo?

— A sulle „Porte“ — passar el potok..

— Scumeto, quello non zè lozunić, quello zè —

— Quello se come arcobaleno...

Mesto arco de trionfo!.. A mâ — stravederi! . . .

Kada smo već na tem „arcobalene“ moram vam zajedno povedet još i to, da je na njem stalo napisano: Salve! Sada su si i opet naši Lovranci razbijali glavu, ki vranić je pak to Salve? I bili su na čudu, zač njim tega ni znal nijedan povedet. Kukuma leži, Valčić ne zna, Blejamin da je dal dicionarij vezat v Reku — i tako nijedan njim ni bil vredan to protumačit. Ja sam njim to stumačil i rekal sam njim, da Salve znamenuje: zdravo! Oteli su me kamenovat, da to ni istina, zdravo da će reč — san.

Ale najlepše je bilo, kada je Cole stavljal ta slova na on arcobaleno. Pomešala su mu se, pak na mesto Salve prišlo je najedanput vanka — Slave! A biskup je već bil v Ike. Ferdinando se je z rukami i z nogami čapal za glavu. Jumane, jumane, vrišćal je, da ga se je čulo valje va Komušćak. Nego na to je brzo skočil Minjinjanji pak je brzo promenil slova. Bilo je jušto na dobu, zač se je onaj isti hip pokazala biskupova karoca. Čete reč, da su ovo floći! Onputa vi ne znate ča su lovranski stravederi!

Kako c. k. oblasti poštuju hrvatski jezik. Primamo i priobćujemo:

Voloska, am 7/1 904

Mjestno školsko Vijece

Kastav.

C. K. zemaljsko školsko Vijeće nakacalo je odpisom 29/12 1903 br 2613 suplentici na pučkoj učioni u Rukavcu Anki Ceščut placu od 700 K godišnjah kod ovdješnog glav. paroznog ureda u zaplatnih mjesecih obracih pščamsi od 16/10 tg napred uz pravilno namiru.

Iznos od 100 Kruna godisnjih imo izplačati Mjestno školsko Vijece rešenoj učiteljici takodjer u mjeseč nih zaplatnih obrockach. Previjeni dokumenti (3 komada) noka se iztoj uruči pavratrostarnice.

C. K. Kot. Poglavar:

Tako nam, eto, ruže c. k. oblasti naš liepi jezik. Našim ljudima pako, osobito javnim uredima postavljamo na srce, da takove i slične c. k. nakaze svaki put vrate onamo, odkud bi i došle. Neka gospoda na kot. Poglavarstvu uče naš jezik i imadu ona za to dosta vremena. Ako pak neće, da ga uče, neka šibaju od mjesta, kojih su nedostojni. Naći će se već drugih, koji će za onakove tuste plaće znati obćiti s narodom i pismeno i ustmeno na pristojan i doličan način.

Našim materam na srce. Vi, dobre matere, vi najbolje znate, koliko vredi devojačka nedužnost i nevinost. Vi znate, da je ta devojačka nevinost najlepši i najdraži cvet, ča ga je Bog zasadil va ovaj naš tužni i žalostni sviet. Taj prelepi cvet Bog je povjeril Vam, dobre matere, da ga vi čuvate od svakega zla, od svake napasti. Zač taj cvet devojački, koli bil lep, toliko je i slab: njemu škodi svaki i najmanje nečisti dašak i vjetrić.

Zato vi, dobre matere, vi valja da gledate, da nikakav nečisti dašak ne pride do tega vašega cveta, s vašom skrbnom rukom morate vi sve odstranit, ča bi taj slabašni cvetak moglo pokvariti.

Matere! Ima va Rukavačćine, Leprinačćine, Lovrane, Mošćenicah i na žalost i druguda divojak, kem va kuću prihaja onaj blatni list „Prava naša Sloga“, ča ga na veliku sablazam sveh pošteneh ljudi štampuje onaj već toliko puti za laži odsuđeni Krstić.

Te divojke čitaju taj blatni list Čitaju va njem stvari, ke ne bi smela znati nijedna poštena žena, a kamo pak divojka. I one, te divojke pitaju se s tom grešnom, djavolskom hranom, pitaju se s onemi smradarijami, ke njim blate i telo i dušu.

Divojke, ke ovakove stvari čitaju, već su izgubile svoje poštenje, već su va sebe gnjile i mrske. Njihovo mesto ni va nijednoj poštenoj kuće — njihovo je mesto va gnojišće. Matere! Vi, ke ste dobre, i ke ne puštate, da vam va kuću hodi ono mrsko blato, onega poganskega lista, gledajte, da i drugačije očavate vaše kćeri od onega gnjileža. Ne puščajte vaše kćeri z divojkami, kem va kuću prihaja „Prava Sloga“, zabranite njim svaki saobraćaj s njimi, ne dajte da kužni dah oneh pokvarenih stvori okuži vaše poštene i vredne kćeri, ne dajte, da njim duša prije vremena zgnjileje, slušajuć ljudem i Bogu mrske stvari, ča ih okole sije Krstić i njegov blatni list.

Mjestne vjesti.

Njegovo Veličanstvo švedski kralj Oskar II. odputovat će, danas s carskim yachtom „Pelikanom“ u Trst. Odavle ide u Milan a odande u svoje sjeverno kraljevstvo.

Veliki vojvoda luksemburški taj vredni i simpatični starac, odputovat će, kako čujemo, dne 16. ovega meseca va Luksemburg. Bog daj, pak nam se taj dobri i stari prijatelj, do godine opet vratio.

Imenovanje. Gospodin Makso Černe, dosadašnji c. k. sudbeni pristav u Voloskom, imenovan je c. k. kot. sudcem u gradu Krku. Čestitamo!

Gostova u Opatiji ima danas oko 1200. Druga ljeta ih u ovo doba nije bivalo ni 500. Liep je ovo znak, da Opatija napredujesve više i više.

Na prvi maj u jutro oko 6 ura išlo je nekoliko radniki kroz Opatiju pjevajuć „Marsiljezu“. Malo za njimi prošla je i mjestna, lječilištna glazba trumbetajuć nekakove nemške stare i otrcane marši. Druga vremena!

Biskup Nagel v Opatije. Prišal je i otišal, kako sena, ka ne pusti za sobom niš. Najzada biskup, ako ćemo pravo reć, i ni baš zločest čovek. On se tako milo i sladko smeje — i mi smo sigurni, da on nam ne bi bil tako protivan, da ni oneh prsaneteh židovi va Trste. Ma ča ćete no, kad su mu oni Irudi vezali ruki — i on mora delat ča će oni. A mi pak opet ne moremo srcu zapovedat i tako vidite, mej nami i biskupom pukla je strašna jama, i težko da će mej nami i njim bit ikada pravega mira i ljubavi. Škoda!

Jezuiti v Opatije? Ovi dni se je prosul glas, da će v Opatiju prit jedna kumpanija jezuiti, ki da miale tu sagradit crekav i nastanit se puli nas za vavek. Kako je poznato, jezuite tiraju od sveh stran, pak bi reć, da su sada ovamo obrnuli provu. Ako se ova viest potvrdi, mi ćemo se povratit na ovaj predmet, da našemu narodu pokažemo ča su i kakovi su ti jezuiti i kako su se oni pul više prigodi — osobito ča se tiče našega crkvenega jezika, ponesli premu našemu narodu.

Jurina i Franina va zadnjoj „Našoj Sloge“ rugaju se onem „balarinom“, ki hlepe za medajami i križići. Jurina govori, da bi on već tem tanekem prisočtal medalju kako trebe . . .

Slabo škropljenje cesta po Voloskom-Opatiji. Buduć ni već nekoliko dana dađdilo, nastala je silna prašina osobito po eraškoj cesti. Ova se cesta jako slabo polieva premda ima poduzetnik za škropljenje cesta dužnost, da ju barem dva puta na dan dade poškropiti. Prođje više dana u kojim se ta cesta niti jedan put ne poškropi. Komu je dužnost pripaziti na to neka pripazi!

Grda nepodobščina. Ako ideš u okolicu Volosko-Opatijsku šetat, naletavaju te drobna domaća djeca besjedami: „pit a krajcar“. Ja dapače dogodilo se to i na voloskoj pantice blizu mula. To je tako gujusno i grdo, da se sami sramimo za one roditelje, koji puščaju svoju djecu da se tako ponašaju. Reć će koji roditelji, da nisu krivi, jerbo da ne moru uvijek na djecu pazit. To je donekle istina ali nam se čini, da nekoji roditelji svoju djecu baš na to napeljuju. Mestnim oblastim bimo preporučili, da malo bolje pripaze na tu zapuštenu djecu.

Narodne poslovice.

Gladno oko sna neima.

•

Dar i ljubav zajedno su.

•

Izgubljeno vrieme težko se naknadi.

•

Lahko je voda zamutiti, ali ju je teško izbistriti.

•

Najgori su oni ljudi, koji te u oči hvale a za tobom kude.

•

Ko vino pije, rgja ga ne bije,
A ko mnogo pije, po glavi se bije.

•

Nije siromah tko malo ima, već tko mnogo želi.

•

Od šutnje glava ne boli.

•

Teško onom, tko starijeg ne sluša.

•

Nije drago što je liepo, već je drago što je srcu milo.

•

Moli se Bogu kako da ćeš sutra umrieti, a radi kako da ćeš uviek živjeti.

•

Lijenost troši dušu kao rđja željezo.

•

Od noža rana zaraste, a od jezika nikada.

•

Pijana glava puna je veselja, al se brzo kaje i domišlja.

•

Dok djevojka, baš kô srna,
Kad nevjesta baš ni s mjesta.

•

Gdje je ljubav, grieha nejma
Jer gdje je ljubav, tamo je i Bog!

Narodno blago.

Svega po malo.

Ovogodišnji carski manevri biti će med Skrakonicem i Vodnavom u Českoj.

Hrvatsko družtvo za namještanje naučnika u obrt i trgovinu u Zagrebu daje ovime na znanje, da je otvorilo današnjim danom svoju poslovnicu i za namještenje trgovačkih i obrtničkih pomoćnika (kalfa), te poziva najučtivije sve trgovce i obrtnike, kao poslodavce, da se glede pomoćnika za slučaj potrebe obrate izravno središnjemu odboru gornjega družtva, koje od sada naslov nosi: „Hrvatsko družtvo za namještanje naučnika i pomoćnika u Zagrebu, Jurišićeva ulica broj 24“. Isto tako upućuju se svi trgovački i obrtnički pomoćnici, da se glede namještanja bud u trgovinu, bud u obrt, izravno prijave gore označenomu družtvu. Pobliže obavijesti ili informacije za obje stranke daje naš odbor, na zahtjev dotičnika dragovoljno i bezplatno.

U Zagrebu, 15. travnja 1904. Odbor.

Družtvo za promicanje brodarstva u Austriji ustrojilo se nedavno u Beču. Začetnici toga družtva izdali su proglas, u kome su istakli svoje stanovište, kao i sredstva, kojima kane unapredjivati družtvenu svoju svrhu. Oni se ne pouzdavaju u pomoć i podporu države, dapače vele u svom proglasu, da treba sredstva za postizavanje namjeravane svrhe namaći dobrovoljnim učestvovanjem, jer inače da se neće moći udovoljiti uvećanim zahtjevima glede unapriedinjenja pomorskih interesa, za koje da se može naći sredstava u državnom budgetu.

I u modrim valovima mora, veli se u programu poetičkim poletom, leži dobar dio budućnosti naše monarkije. Ta se je istina žalibože vrlo kasno na mjerodavnim mjestima počela uvidjati, a vrlo kasno počelo se je i raditi prema toj istini. Zanemareno je od vijekova toliko, da se to sada u vrijeme najžešće utakmice naroda u pomorskom prometu neda tako brzo popraviti. Da postigne svoju svrhu, zasnovano će družtvo buditi što razgranjeniji interes i razumievanje za pomorski naš promet. Ono će upriličivati sastanke, predavanja, poučne zabave, putovanja po jadranskom moru, izdavati će stručni periodični organ, davati stručna mnienja, sastavljati spomenice, sabirati statističke podatke, te će pokušati da stvori živ saobraćaj s mjerodavnim faktorima zakonodavstva i uprave, a tako isto i s udruženjima, koja rade u istom pravcu, bez razlike, da li su tuzemna ili inozemna.

Dar ruskoga cara. Ruski car darovao je ovih dana od svoga privatnoga imanja 200 miljuna (200,000.000) kruna za ratni fond. To je najveći dar što ga je do sada ikoji čovjek na svjetu učinio budi za koju svrhu. Ruski car mogao je toliko darovati jerbo je on najbogatiji čovjek na svjetu. Jedan ruski visoki dostojanstvenik najme pripovieda, da ruski car ima na godinu 200 milijuna kruna dohodka. Ali i potrošak ruskoga cara je strašno velik. Tako je na primjer sjajni ples, koji je bio malo dana prije nego je započeo rusko-japanski rat, stajao 4 milijuna kruna. Ruskim crkvam daruje car na godinu do 10 milijuna kruna. Prigodom zadnje biede i glada u Besarabiji darovao je ruski car za gladujuće ruske seljake 5 milijuna kruna. Isto toliko dao je za gladujuće Indijance.

Socijalističko ministarstvo sastavio je ovih dana na poziv engleskog kralja, vodja socijalista u Australiji Watson. U tom ministarstvu su svi članovi izim generala Attorney socijalisti.

Na noge ženske staroga sveta. Piše iz Arizone u severnoj Amerike, da tamo trebaju cele vagone ženskih, jerbo da na svaku žensku glavu dolazi po dvadeset mužkaraca. Ča prije dođje u Arizonu puno ženskih toliko bolje. Ne pita se ni za lepotu, ni za starost, ni za dobu. Naravski, da imaju mlade krasotice kako posvuda tako i u Arizoni prednost.

Štrajk svih advokata buknuo je ovih dana u španjolskom gradu Segovia, i to radi toga, jer se nije udovoljilo njihovoj želji, da se premjesti jednoga grubijanskoga sudca iztražitelja, koji je advokate vredjao.

Amerikanski miljardar Carnegie daroval je 5 milijuni dolari (25 milijuni kruna) za naslednike onih, koji kod spasavanja drugih ljudi u sedinjenih državah i Canadi poginu.

Čifutska sleparija. Neki dan je jedan berlinski list „Extrablatt“ donesal vjest, da su Japanci u Koreji ubili 12 tisuća Rusa. To je bilo napisano samo da se ljudi pomame i da svi kupaju taj čifutski list. Državno odvjetničtvo je proti toj sleparije poduzelo korake.

Telefon, nevjerna ljubav i hatine. Pitat ćete kako to vraga skupa spada? Evo ovako: John Bouley, jedan mladić va New-Jerzey v Amerike bil je zaručen za gospođicu Alice Harry. Na jedan put shotela mu se je druga. Ni znal kako bi to sporučil miss Harry pak je šal na telefon i povedel je po telefonu, otcu od svoje zaručnice, da je našal drugu. Otac mu je odgovoril da neka malo počeka na telefone. Zatim su otac i brat od zaručnice Alice Harry tekli k nevernemu zaručnika pak su ga s korbači svega isprebijali. John Bouley je od tega dneva tako zamrzil telefon, da ga neće već ni čut ni videt.

Bieg sudbenoga činovnika. Talijanske oblasti proganjaju 58-letnega činovnika tribunala u Spoletu, imenom Francesco Miglieta, koji je pronevjerio 60 tisuća lira.

Gorka istina. Na jednoj kući u Osterkappelu u Prajzkoj nalazi se ovaj čudni nadpis: „Pošteuje traje najdulje! A zašto? Zato jer se malo rabi. Razumite? Čudan nadpis ali gorka istina.

Kako da se čuvamo od sušice (jetike). U naših krajevih umira razmjerno mnogo ljudi od sušice. Ova je bolest priliepčiva pak se vrlo lahko prenaša od jednoga na drugoga. Sada se po svih civiliziranih državah poduzimlju obsežne mjere za pobijanje sušice. Grade se sanatorij samo za sušičave, ustrajaju se družtva za pomoć sušičavim, stvaraju se zakoni i propisi za zapriečiti širenje te grde bolesti. Sušica je izliečiva a proti njoj možemo se obraniti. Sušica se najlaglje širi pljuvačkom. Za obranit se od sušice vrede ovi propisi:

„Nevalja nikada pljuvati na pod. Nikomu u lice kašljati. Po ulicah valja pljuvati u žepni rubac. Kod kuće pljuvati u pljuvačnicu od porcelana ispunjenu vodom. Pljuvačnicu valja svaki dan izprazniti, s kipućom vodom očistiti te sa svježom vodom opet napuniti.

2. Upotrebljivani rubac ima se sačuvati u vodi te po mogućnosti što prije ispariti s kipućom vodom. Obrabljena rubenina i posteljina bolestnika ima se zamotati u vlažnu krpu, te dobro zatvorena posebice spremati te posebice od druge rubenine prati i ispirati.

3. Ne metimo nikada sobe suho. U prahu se mogu nalaziti zarazne klice tuberkuloze (jetike) i time se može sušica poroditi. Pod valja poškropiti vodom. Metlu valja omotati mokrom krpom. Krpa se mora poslije metenja isprati u kipućoj vodi. Stan valja uvijek držati u čistoći.

4. Stan treba uvijek zračiti. U zimi valja ostaviti po mogućnosti mali otvor u prozoru, da kroz njeg dopire u sobu svježi zrak. Bolestnika treba dobro pokriti.

5. Hrana neka bude krepka i menjana (Meso, sočivo, povrće, tjestenine, kruh, maslac, sir, mlieko.) Ne valja previše jesti na jedanput.

6. Čuvati se je alkohola. Zloporaba alkoholom (vinom, pivom, rakijom, cognacom, rumom itd.) veoma je pogibeljna. Oni koji mnogo piju uvijek se najlaglje razbole.

Djeca ne smiju u obće nikada dobivati alkohola.

7. Mlieko se smije samo kuhano piti sirovo je mlieko pogibeljno.

8. Svakoga jutra treba čitavo tielo otrti vunjavom vlažnom krpom ili ručnikom. Zatim suhom krpom oribati do posušenja. Svakoga jutra isprati usta i grlo. Zube keficom oprati. Nokte čistiti. Po mogućnosti često se kupati. Prije jela prati ruke.

9. Djecu ne valja nikada cielivati u usta.

10. Sušičavi moraju sami u postelji spavati. Onaj koji bi za sušičavim ležao u krevetu mogao bi se zaraziti.

11. U slučaju smrti od sušice treba sobu mrtvaca dobro razkužiti. Stiene odtući i na novo požbuhati i bojadisati. Pod valja vrelom vodom dobro isprati, pokućtvo ili dobro razkužiti ili uništiti; rubeninu i posteljinu treba dobro u kipućoj vodi isprati.

Gostioničarsko-konobarski vjestnik. Primili smo na ogled jedan broj ovoga strukovnoga lista što ga u Zagrebu izdaju pod uredničtvom gosp. Vit. Bosaka, „Zemaljski savez gostioničara i kavanara i družtvo hrvatskih konobara“ u Zagrebu. List izlazi 15. svakog mjeseca a stoji 4 krune na godinu. Sadržaj mu je veoma raznolik i zanimiv te ga najtoplije preporučamo.

Zapovednikom crnomorske ruske ratne mornarice bijaše imenovan na mjesto admirala Skridlova, koji je postao zapovednikom mornarice u Tihom oceanu, kontraadmiral Rimski-Korsakov, dosadanji guverner u Arhandjelskom.

Odlikovana junakinja. Lani u mesecu novembru spasila je u jednoj strašno burnoj noći neka Roza Héré na obali Quessant u Bretonji (Francuska), jednu barku sa 14 mornara, koji su bili zapustili jedan utapljajući se brod. Na 8. o. m. dobiti će Roza Héré nagradu za svoj junački čin. Viceadmiral Duperré podielit će njoj u ime centralnoga družtva za spasavanje utopljenika veliku kolajnu „Foacher de Saint Faron“ i nagradu „Jean Dufour“. President francuske republike izjavil je želju, da bude kod te svečanosti zastupan.

Podmorske mine. Rusi i Japonci se poslažuju va sadašnjoj vojske z minami, ke polažu pod vodu, da bi se neprijateljski brodi va nje zadeli i va zrak se razleteli. To je jedno od najgrjih i najstrašnejih oružji va pomorskeh vojskah. Tu je zaludna svaka opreznost, ako kapitan na tanko ne zna kade je mina položena. Zač na površine mora ne more se nigdere spoznat, kade se skriva pogibelj. Japonci su z minami osigurali radu pred gradom Nagasaki i druge svoje luke iliti porti. Zato se ruska vladivostočka flota boji približit tem portom, zač Rusi ne znaju kade vreba na njih taj strašni neprijatelj. I Port-Artur je od strane mora vas opasan s takovemi minami. Nekoliko mina su položili Rusi, da bi japonski brodi na njih naletili, a nekoliko su ih stavili i sami Japonci, da bi se Rusi na njih pogubili.

Tako je pogibelj za jedne i druge jako velika, zač Rusi ne znaju za japonske a Japonci za ruske mine.

Te mine napravljene su od železa — a ima ih svakovrstnih. Nakrcane su ponajviše sa puščanim bumbakom. Polažu ih pred luke, neke na više, druge na niže, tako da mora brod ako hoće da se približi zadet va njih budi va jednu ili va drugu.

Razpuknu se te mine na dva načina. Ili se razpuknu same, kada brod zadene va njih, ale ih pak važgu s kraja, kada vide, da je neprijateljski brod nad njimi.

Stražar na kraje gleda kroz dalekozor na neprijateljske brodi. Pred sobom ima kartu, na koj su zabiljeđena sva mesta, na kemi se nahode mine. Kada nastupi pravi čas, najme, kada neprijateljski brod stupi na minu, stražar pritisne električni patac i mina se razpukne a s njom poleti va zrak i neprijateljski brod.

Tako se postupa dakako samo va prilikah, kada se more iz daljine točno pazit na kretnje od brodi. Ali kad je tama i magla, naravno, stražar ne more razlikovat iz podaljega ladje. Zato se takodjer polažu i takove mine, ke se same od sebe važgu i razpuknu kada brod va nje zadene. I te se mine važgu z elektrikom. Kad brod zadene va takovu minu počne se va njoj gibat živo srebro. Na to puščano živo srebro spusti se usled gibanja električna struja, ka prihaja od električne baterije. Ima i drugačejeh min, ke se takodjer same važgu, ale ne po elektriki. Staklena ciev napunjena je sumporovom kiselinom. Kad brod razbije staklo, razlije se sumporova kiselina na neke druge sastojine. S tim se važge i puščano živo srebro a zajedno se i sve drugo strelivo razleti u zrak. Takove su mine upravo strahovite. Velika je njihova sila i joh! ti ga brodu, ki po nesreće na njih nabasa.

Gospodarske viesti.

Peronospora ili modljika.

Drugi pogibeljan neprijatelj naših loza jest peronospora ili medljika. Ona je glivica tako malena, da ju na prosto oko ne možemo viditi. Živi kako nametnica na lozinom lišću i na grozdu.

Na lišću se odaje žutimi mrljami na gornjem licu. Te su mrlje kako uljene. Na dolnjem licu lista se odaje bjelkastimi mrljami.

Te mrlje postanu sve veće, preliju se u boju svjetlo suru, pa u crljeno-tamnu i onda se list osuši.

Grozdove može napasti i prije i poslije cvatnje, pa i u kasnom ljetu. Ako napadne grozdiće dok su još maleni, onda se na držku cvjetića pokažu tamne mrlje kako opekline; skoro uviek iz tih mrlja proviruju one sitne biele niti ili bieli prah, kako i na dolnjem licu napadnuta lista. Ako napadne grozd kad ima već veće jagode onda se na ovih opazi sura, lahko utisnuta mrlja, koja malo po malo obuhvati svu jagodu. Tad se ona osuši i na najmanji dodir padne. Na prvi pogled bi ju se lahko pomutilo sa opeklinami sunca. Nego od ovih ju se lahko razpozna ako noktima odlupimo malo kožice; vidimo li pod njom sredinu zelenu i zdravu, to je onda opeklina, a vidimo li ju više suru onda je to peronospora.

Bilo da peronospora napadne lišće ili grožđje, šteta što ju prouzroči je velika. Al što zato — veli netko — ako je uništeno lišće, samo da grozdi ostanu! Tko tako govori ne zna kakovu zadaću ima lišće. Ono je na rastlinah što u čovjeku pluća. Po lišću rastline dišu i preradjuju sokove, koje su žile usisale; radnji lišća imamo zahvaliti ako kod berbe nadjemo u grožđju sladora, kiseline i boje i sve ono što treba dobru vinu.

Odkinite lišće kad su grozdići još maleni, pa ćete viditi kako će oni okržlja viti osušiti se i odpasti.

Da je velika šteta, ako peronospora napadne grozdiće o tom nema tko da dvoji, premda mnogi ne znaju što je to peronospora na grožđju. To smo doživili baš lani, kad su mnogi u redu poškropili iliti galičili loze a ipak su njim se grozdići sušili te odpadali. Pitali se u čudu, kakova je to nova bolest? Njim se činilo nemoguće, da bi to mogla biti peronospora na grožđju, kad su oni u redu poškropili. Ipak je bila ona!

Pokušala su se razna sredstva, da se loze obrane od te bolesti, ali do danas nije se našlo boljega od modre galice. Upotrebljava ju se ili kako prah ili kako tekućinu. Kako prah ju se rabi pomiešanu skupa sa sumporom i to obično tako, da na 100 kilograma sumpora bude 3 kilograma modre galice. U ovom obliku se osobito preporuča, kad se dade lozam prva ruka sumpora, i u obće uviek kad se hoće obraniti grozd od peronospore, a to stog razloga što tekućina ne obuhvata, ne obavije grozd onako liepo sa svih strana kako prah.

Inače i obćenito se daje modra galica — kako tekućina. Nekada su miešali 2, 3 i 4 kg. modre galice na 100 litara vode. Danas se dokazalo, da sve ono što je preko 1 kg. na 100 litra vode je previše. Kod prve i druge ruke je dobro dati lozima 1 kg. a poslije je dosta i manje. Razlog je tomu taj što prvo škropljenje ima braniti list za 5—6 mjeseci, a ono kasnije za manje.

Uz 1 kg. modre galice treba primiešati i 1 kg. vapna. Ovoga se dodaje samo zato, da modra galica bolje prilegne, da ju kiša ne opere i da ublaži sumpornu kiselinu, koju modra galica sadržaje.

Obično se ta raztopina priredjuje tako, da se u bakreni kotlić ulije 5 litara vode i saspe 1 kg. modre galice, pak se metne na oganj, da se brže raztopi. S druge strane se pripravi posudu za 95 litara vode u kojoj se raztopi 1 kg. vapna. Onda se dobro pomieša onih 5 litara vapnene vode sa modrom galicom.

Bolje je ako se uzme posudu od 90 do 95 litara vode i ako se u nju objesi košaru sa 1 kg. modre galice tako, da se košara moči sve do ruba. Čim se bude modra galica raztopila, neka se ulije ostalih 5—10 litara vode, u kojoj je bilo raztopljeno vapna za 1 kilogram.

Za škropljenje se rabi mnogovrstnih strojeva. Danas su najobičniji oni, sastavljeni po sistemu Velmorel. Takova jedna je ona, koju izradjuje kovač Josip Spinčić iz Spinčići i stoji K. 22. U ovom je kotaru veoma obljubljena i razširena.

Prvi put se obično škropi kada su mladice 9—10 m. duge, drugi put malo prije cvatnje, treći put iza cvatnje a prije nego se pšenica žanje. Ako treba, valja škropiti i četvrti put u augustu.

Moramo držati dobro na pameti, da se škropljenjem brani da peronospora padne na lozu, a ne da se ju od bolesti izlieči. Ako je loza već napadena onda ne pomaže škropljenje. Zato branimo lozu dok je zdrava, dok nije na njoj bolesti!

Počne li kiša odmah iza škropljenja, onda ona opere najveći dio modre galice i treba početi iz nova. Ali ako padne najmanje 12 ura iza škropljenja onda ne škodi ništa, jer je modra galica već dosta prilegla.

Škropiti treba uviek gornje lice lista, jer na ovo pada trusje iliti sjeme peronospore, pa se onda umrieži u list. Ondje dakle treba otrovati list, da sjeme ne uzmogne niknuti.

Sbijajuć ujedno ono što smo u prvom članku rekli o pepelu i ono što smo ovdje rekli o peronospori, evo red kojim treba da vinogradar radi:

1. Prašiti obakrenim sumporom iliti sumporom sa 3% modre galice kad su mladice 6—8 centimetara duge.

(Nastavak sliedi.)

Sjećajte se istarske družbe sv. Cirila i Metoda!

4 para cipela

samo za K. 5·50

prodaje se dok ima zalihe za tu nizku cienu uslijed nabave velike množine. 1 par mužkih cipela, 1 par ženskih cipela iz žute ili crne kože za zavezati (Schnürschuhe), sa jakimi okovanimi podplati, najnovijeg kroja; nadalje 1 par mužkih, 1 par ženskih modernih cipela veoma elegantno izradjenih, lahkih, sva 4 para samo za K. 5·50. Kod naručbe dosta je navesti duljinu.

Razašilje se pouzećem: Exportna trgovina cipela

A. Gelb, Krakov br. 117.

Što ne odgovara može se promieniti ili natrag poslati te se novac vraća, radi toga nema nikakove pogibelji.

Oglas.

Podpisanomu je čast javiti poštovanom občinstvu, da je u gradu Kastvu, kuće broj 82 otvorio vlastitu

brijačnicu

Preporuča se stoga najtopliie poštovanom občinstvu za što veći posjet, a on će sa svoje strane nastojati, da bezprikornom poslužbom svakoga udovolji.

Gjuro Hereget,
brijač.

„Narodni list“ prodaje se kod:

Ivana Tomašić i Felice Turina u Opatiji; Andra Blečić i Marija pl. Märzthal u Voloskom; Josipa Rubinić u Mošćenicah; Vinka Mavričić u Dragi; Frana Bassan u Lovranu; Antonije Priskić u Iki; Vjekoslava Kinkela u Rukavcu; Dinka Špinčić u Mihotićih; Frana Ferranda u Matuljih; Ivana Vlah-Vičić u Trinajstićih; Ljudevita Jelušić u Kastvu; Antona Sarčon-Ivančić Sv. Matej; Vladimir Fiamin Križišće (Opatija); Franjo Brajan u Srdoči Sv. Križ; Ante Bertoša u Pazinu.

Pojedini broj stoji 6 filira.

Oglas.

Iznajmljuju se prostorije za dućan i skladište u **Voloskom**, gdje se sada još nalazi dućan gospodje Josipe Perac (kod Pepe). — Pobliže informacije daju se u spomenutom dućanu.

U životu nikad više

ovako riedke zgode

500 komada samo for. 1·95.

Krasna pozlaćena i dobro iduća ura, 3 god. garancije, sa prikladnim lancem, 1 moderna svilena kravata za gospodu, 2 kom. najfinijih žepnih rubaca, 1 dražestan prsten za gospodu sa imit. drugim kamenom, 1 kožna novčarka, 1 krasno žepno ogledalo, 1 par dugmadi za manšete, 3 dugmeta za prsa, sve 3% double zlato, sa patentiranim zatvaranjem, 1 prima pisaća sprava od nikla, 1 album sa najljepšim slikama za svietu, 1 elegantna pariška pribadača za gospodje (Novost), 1 par bontona od similibrilijanta, vrlo trajni, 5 šaljivih predmeta na veliko veselje za staro i mlado, 20 važnih predmeta za dopisivanje i još 400 različitih predmeta vrlo potrebnih u kući. Sve skupa, sa urom, koja sama ove novce vrieđi, stoji **samo for. 1·95.** Šalje se pouzećem ili da se novac unapried pošalje.

Bečko glavno skladište

P. LUST, KRAKOV br. 116.

NB. Za neodgovarajuće šalje se novac natrag.

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu shog svoje djelatnosti nazvati **čudotvornima,** kod svih bolestih želudca, pospješuju probavu, podavaju tek (apetit) za jesti; proti hemoroidam, matrunu, žgaravici, oteku slezene i jetara itd. itd. — a djeluju upravo čudotvorno i kod već zastarjelih bolestih.

Nebi smjele manjkati u nijednoj kući ove glasovite i čudotvorne kapljice.

I bočica samo 60 fil. (30 nov.) a na svakih šest bočica dobije se jedna badava.

Naputak za uporabu ovih kapljica prileži svakoj bočici — a naputke i cijenik za sve bolesti, bilo kod ljudi ili blaga (za krave, konje, volove, ovinje itd.) šaljem na zahtjev franko i badava.

Naručbe odpremaju se i sa poštom (i to najmanje 6 bočica **Kapi Spasitelja**) a ostalo prema želji, te treba jedino naručiti kod vlastnika najbolje i najveće ljekarne, a to je **ljekarna „al Redentore“ (k Spasitelju)** na Rijeci — stoga naručite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,
ljekarna k Spasitelju (al Redentore).
Rijeka, blizu velike crkve.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 ½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića, Dr. I. Poščića, Dra. A. Staugera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznašao je **K 2777.869·20** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1903 **K 862.576·14**

Ravnateljstvo.

Hotel „Liburnia“

VOLOSKO.

Sastoji od 24 elegantno uredjenih soba sa električnom razsvjetom, kupalištem u kući. Slobodan izgled na more.

Restauracija - kavana

providjena je uvjek svježim jelom i pićem. Toči se originalno pilzensko pivo, domaća, hrvatska, istarska i dalmatinska vina.

Poslužba bezprikorna

Ciene vrlo umjerene.

Odgovorni urednik: Petar Rubinić.

Tiskara V. Tomičić i dr. — Opatija.